

la rangul de artă, prin completarea colectivului, prin omogenizarea ca stil și manieră a actualilor interpreți, va duce instituția teatrală din Pitești la noi succese, calitativ superioare.

Am aplaudat înclinația și dragostea acestui colectiv pentru piesa originală contemporană. Îi dorin să-și dezvolte calitățile artistice, pentru a o interpreta la tensiunea și pe măsura exigențelor zilelor noastre.

Al. P.

TEATRUL „C. I. NOTTARA“

„CÎNTĂ PRIVIGHETORILE“ de Lucia Demetrius

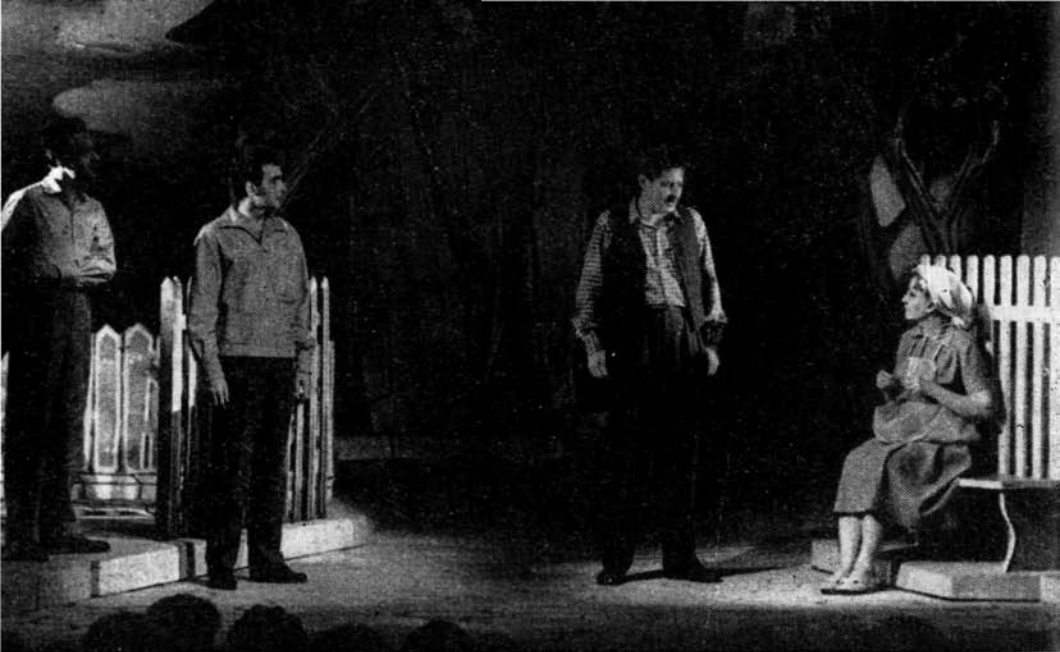
Data premierei : 18 iunie 1961. Regia : Gheorghe Cheța. Decoruri și costume : Mircea Marosin. Muzica : Aurel Giroveanu. Distribuția : Sandu Sticlaru (Adam Tăutu) ; Elena Nica Huzum (Marga) ; Sandina Stan (Maria) ; Sanda Băncilă (Viorica) ; Dorin Moga și Sabin Făgărășanu (Matei) ; Toni Zaharian (Radu) ; Victoria Dobre Obreja (Anca) ; Napoleon Crețu (Alecuc).

Orice piesă nouă originală este așteptată de publicul spectator cu mare interes. Cu atât mai mult, atunci când piesa este o comedie. Pentru că publicului îi place să râdă — bineînțeles, nu oricum și nu de orice. „Cum“ și „de ce“ sau „de cine“, aceasta este tot mai misiunea comediei actuale ; în aceasta stă eficiența ei.

Comedii originale, trebuie să recunoaștem, au apărut în ultimii ani foarte rar. Astăzi, odată cu înființarea Teatrului de Comedie, această tristă remarcă începe, spre bucuria noastră, să-și piardă valabilitatea. Dovadă este și faptul că, numai într-o jumătate de stagiune, Teatrul de Comedie ne-a oferit două noi comedii originale : *Celebrul 702* și *Prietena mea Pix*. Recent, Teatrul „C. I. Nottara“ — mai modest și avînd cu totul alt profil — ne-a oferit nu o comedie, ci o glumă : gluma în trei acte de Lucia Demetrius, *Cîntă privighetoriile*. Despre ce e vorba ? Tînărul Matei se simte deznădăjduit, deoarece Viorica nu-l iubește. De ce ? Pentru că Viorica îl iubește în taină pe Radu. Dar, vai, Radu iubește și el în taină pe Anca, dar ea îl iubește, tot în taină, pe Matei. Total opuși acestui capricios cvartet de tineri îndrăgostiți și îndurerăți, ne apar Marga și Alecuc, a căror dragoste curată și sinceră este demnă de invidiat, și bătrînii Maria și Adam, care, deși au trecut de mult de vîrsta adolescenței, încearcă totuși să-și amintească de ea. Dar, într-o seară, în timp ce dădea tîrcoale casei lui Matei, Anca îl vede pe logodnicul

Margăi, pe Alecuc, omul cu voce de aur și cu chitară, îmbrățișînd-o pe Viorica. Și de aici, drama ; adică, gluma.

Matei este distrus, deoarece nu-și imagina că Viorica poate fi o ușuratică ; Radu este dezolat, pentru că acum află că Anca îl iubește de fapt pe Matei ; Marga e disperată de infidelitatea lui Alecuc ; Viorica e intrigată pentru că se vede abandonată la modul necavaleresc. Numai Anca e fericită, deoarece acum speră să mai aibă șanse la Matei. Iar Alecuc, împotriva căruia, solidari, dezamăgiți din amor fac front comun și agresiv, e din ce în ce mai nedumerit și nu înțelege privirile piezișe și vorbele ce-i sînt adresate cu jumătate de gură. Orice efort al său de a înțelege este inutil. La fel sortită eșecului este și încercarea bătrînilor. Matei însă, fire mai lucidă și mai perspicace, simte că la mijloc e o neînțelegere și caută s-o lămurească. Dar, tocmai cînd totul părea să se clarifice, odată cu apariția martorului ocular, Anca, atenția le este solicitată de o întîmplare mai... majoră, o sondă a erupt, și toți, tineri și bătrîni, merg să stăvilească pericolul. Noaptea pare mai scurtă, deoarece prin muncă totul trece mai ușor ; chiar și necazurile sufletești. În această noapte, fiecare s-a privit mai puțin pe sine, și mai mult pe tovarășii de muncă. Viorica l-a văzut în adevărata lumină pe Matei, Anca pe Radu, Marga pe Alecuc, și Maria pe Adam... și invers. Reuniți astfel după efortul depus, și clarificîndu-se și neînțelegerea

Scenă din spectacol

— Anca o confundase pe Marga cu Viorica —, cuplurile încep, în sfârșit, să se limpezească și totul se termină cu bine, adică cu patru nunți.

Cum se observă din relatarea de mai sus, canavaua dramatică a „glumei” *Cîntă privighetorile* se definește ca un pretext dramatic pentru a dovedi virtuțile și servituțile — și unele și altele, buclucașe — ale amorului, iar din punct de vedere literar, ca o badinerie cu dialoguri.

Regăsim, într-o măsură, pe încerca-ta autoare în ușurința cu care scrie teatru, cu unele replici vioaie și colorate, dar nu o recunoaștem, în cea mai mare măsură, în palida caracterizare a psihologiei personajelor, în contingența lor și a autoarei cu actualitatea noastră, care devine și ea tot un pretext, dar gratuit, care se anunță sau se declară de către fiecare personaj prin vagi aluzii — nu prin gândire și mentalitate, nu prin forța împrejurărilor în care sînt puși să reacționeze, și cu atât mai puțin, prin participarea lor la viața socială de azi, care în piesă e cumva menționată ca un proces transformator, proces care are loc în afara scenei. Cite

ceva din toate acestea se amintește, cum spuneam, cam pe la începuturile actelor și are darul de a fixa timpul acțiunii, pentru ca imediat să ne deplasăm cu secole în urmă, în atmosfera comediilor de salon, și să urmărim fiecare ipostază a iubirii personificate în tipuri, combinate după diversele situații în care apar. Ca și în comediile vechi, nu lipsește nici aici mobilul facil, dar important în declanșarea acțiunii, nici rezolvarea exterioară, la fel de facilă, a intrigii încurcate la maximum, și evident, nu lipsește nici happy-end-ul — și aici și în comediile vechi, făcut spre satisfacția eroilor și spectatorilor. Lipsește în schimb viața de azi, realitatea pe care o trăiesc eroii de azi, care sînt influențați și modelați de ea și la care ei participă din ce în ce mai activi, realitate obiectivă, care însă nu poate să fie, așa cum se întâmplă aici, doar un cadru de joc.

Autoarea simte acest lucru, și atunci încearcă să adauge cîteva atribute contemporane eroilor; simte și facilitatea jocului de-a dragostea, și atunci, condimentează replica cu un gînd serios și chiar cu cîte o idee prețioasă

exemplu, alegerea totoraşului de viaţă trebuie făcută printr-o reciprocă înţelegere, pe baza unei comunităţi de aspiraţii), idee care se dovedeşte însă subredă, nu numai pentru că se alătură altora care sună astfel... „dragostea nu se poate combate ca scarlatina şi nici provoacă, ca fermentarea iaurtului...“, ci pentru că, practic, eroii piesei o contrazic; excepţie face doar cuplul Maria-Adam. Excepţie, numai în sensul că ei nu participă la acest cadrul în care sentimentele se schimbă la fel de rapid ca şi figurile dansului, fapt care face ca tinerilor să li se estompeze adevăratul lor fond, reliefindu-ni-se ca nişte uşuratici incurabili.

Desigur, Lucia Demetrius n-a avut pretenţia să scrie o comedie de idei — subtitlul piesei este elocvent —, ci doar o glumă de situaţii care să mustească de voie bună şi să fie cumva şi educativă. Dar, chiar şi potrivit acestor modeste exigenţe, gluma în trei acte *Cîntă privighetorile*, nu satisface. Pentru că autoarea a impus identităţii eroilor, care se vor eroi ai zilelor noastre, nişte relaţii şi mentalităţi străine lor şi depăşite de vreme, şi mai ales pentru că ideile ce se transmit au o adresă vagă, incertă, iar prin exemplul purtătorilor lor, devin neconvingătoare şi foarte puţin educative. Argument în plus că, astăzi, nici cu dragostea, şi cu atât mai mult cu teatrul... nu-i de glumit.

Factura inconsistentă a piesei se pare că a sesizat-o şi regizorul spectacolului, Gheorghe Cheţa, care, derutat, s-a străduit să o escamoteze, luînd „gluma“ în serios. El a refuzat de multe ori actorilor interpretarea comică şi a căutat să sublinieze gîndurile mai profunde. A rezultat însă un spectacol hibrid ca gen, în care interpreţii încearcă, fiecare după posibilităţi, să nu cadă în şarjă caricaturală, să păstreze demnitatea (cîtă este) a personajelor, să aibă şi puţin

haz (mai mult decît oferă textul), dar să nu fie gratuit, să fie gravi, dar nu prea mult, pentru că totuşi piesa se înrudeşte cel mai mult cu comedia... Reuşitele parcurgerii acestui labirint dificultos au fost, cum era şi normal, parţiale. Au reuşit mai mult Elena Nica Huzum (Marga) şi Dorin Moga (Matei), pentru că au avut siguranţă şi dezinvoltură scenică; mai puţin, Toni Zaharian (Radu) şi Sanda Băncilă (Viorica), pentru că au fost cam lipsiţi de umor, deşi uneori au avut o oarecare vioiciune; şi n-au reuşit deloc, Victoria Dobre (Anca) — deoarece a încercat să pastişeze, cum bine a observat cronicarul „Contemporanului“, pe Vasilica Tastaman, dar a eşuat lamentabil — şi Napoleon Creţu (Alec), în permanenţă obsedat de ideea că trebuie să cînte şi nu poate. Pentru că a venit vorba de cîntece, trebuie să spunem că în spectacol s-au cîntat — solo şi pe trei voci — cîteva melodii plăcute de Aurel Giroveanu. O notă bună pentru Sandina Stan (Maria) şi Sandu Sticlaru (Adam), care au conferit cu meşteşug eroilor interpretaţi farmecul talentului lor binecunoscut. Scenografia lui Mircea Marosin a corespuns şi ea, tot prin hibriditatea modalităţilor plastice, la genul spectacolului, la care spectatorul zîmbeşte cînd şi cînd, pentru că nu e obligat la alte eforturi, pentru că n-are nici o surpriză şi pentru că intriga îi e cunoscută de mult. Desigur, i-ar fi plăcut să ridă copios, sau cel puţin să vadă lucruri inedite, mai ales că pe autoare o cunoaşte din alte piese, care i-au pus probleme, i-au dat răspunsuri şi satisfacţii. E drept, acelea nu erau comedii. Dar nici glume. Nu s-ar fi supărat însă deloc, dacă piesa la care a asistat ar fi fost comedia pe care spectatorul de azi o aşteaptă şi de la Lucia Demetrius.

Emil Riman